

# Päihdepalveluihin saatavuuden kehittäminen Varsinais- Suomessa

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma

Projektipäällikkö Niina Jalo

# Mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen Varsinais-Suomessa

## VS Rakennemuutos Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien mallintaminen (=PKPK) / Mielenterveys- ja päihde

- Mielenterveys- ja päihdepotilaan palvelukokonaisuus
- Monialaista tukea tarvitsevien mielenterveys- ja päihdepotilaiden palvelut perustasolla sekä pth-esh yhdyspinnoilla
- Perustason mielenterveys- ja päihdepotilaita hoitavien toimijoiden yhteistyötavat

## V-S Tulevaisuuden sote-keskus / Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittäminen

### TO 13 Psykososiaalisten menetelmien kehittäminen

### TO 14 Lasten ja nuorten matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen

- Yhteistyöalueen (YTA) hyvinvointialueiden Tulevaisuuden sotekeskushankkeiden ja VSSHP yhteishanke
- Tavoitteena kehittää YTA-tasoinen yhteistyörakenne, jonka avulla parannetaan psykososiaalisten hoitojen saatavuutta ja vaikuttavuutta perustasolla sotekeskuksissa sekä nuorten ja lasten perustason palveluissa.
- Hankkeen ensimmäisessä osassa aloitettiin maakunnallisesti yhteinen kognitiivisen lyhytterapian menetelmäkoulutus, joka on suunnattu erityisesti yläkoulu- ja 2. asteen oppilaitosten opiskelu- ja opettajien henkilöstölle.

### TO 15 Päihdepalvelujen kehittäminen



# Päihdepalvelujen kehittämishankkeen tavoitteet

- 1) Nykytilan kuvaus ja projektisuunnitelma
  - Kuntien nykyiset päihdepalvelut: perustason päihde- ja mielenterveyspalveluiden palvelukokonaisuus
- 2) Monialaisen työskentelyn kehittäminen
  - Perustason ja erikoistason päihdepalvelujen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen välisen yhteistyön sujuvoittaminen
  - Yhteistyön ja vuoropuhelun kehittäminen
- 3) Osaamisen lisääminen
  - Monialaista toimintaa rakennettaessa huomioidaan terveyskeskuksissa ja sosiaalipalveluissa tapahtuva puheeksiotto ja mini-interventiot osana palvelua ja tarvittaessa lisätään niihin liittyvää perustason osaamista.
- 4) Päihdepalvelujen hoito- ja palvelupolkujen kehittäminen sekä saatavuuden parantaminen
  - Hyödynnetään PKPK-työssä syntynyttä palvelukokonaisuuden mallia.
  - Palveluketjujen sujuvoittaminen ja toimintatapoja yhdenmukaistaminen käytännön tasolla
  - Pilotoinnin suunnittelu ja toteutus tarkentuu kehittämistyön edetessä nykytilan kuvauksen, monialaisen työskentelyn kehittämisen ja osaamisen lisäämisen jälkeen.



# Päihdepalveluiden kehittämishankkeessa

- Jatketaan PKPK-projektissa tehtyä kehittämistyötä
- Pyritään siirtämään palveluiden painopistettä varhaisempaan vaiheeseen sote-keskustasolle
  - Päihde- ja mielenterveysoireilun puheeksiotto ja tunnistaminen
  - Osaamisen lisääminen kautta linjan: näyttöön perustuvat toimintamallit
  - Matala kynnyks palveluihin + palveluohjaus eteenpäin

## **Vuoden 2022 tavoitteet:**

- Koota nykytilakuvaus päihdepalveluista Varsinais-Suomen alueella
- Koota tietoa yhtenäisten toimintakäytäntöjen luomiseksi
- Tunnistaa kehittämistarpeita uusien toimintamallien / toimintakäytäntöjen pilotoimiseksi



# Päihdepalvelujen lähtötilanne Varsinais-Suomessa

Kohti Varsinais-  
Suomen hyvin-  
vointialuetta

- Väestö 2021 yhteensä noin 490 000 asukasta
- Työntekijöitä hyvinvointialueelle tulee yhteensä noin 23 000
- Kaksikielisyys, yliopistot
- Kuntarakenne moninainen - 27 kuntaa
- Nykyinen palvelujärjestelmä erittäin sirpaleinen
- **Mielenterveys- ja päihdepalveluissa 15 tk-yksikköä, kymmeniä ostopalveluyksiköitä, Tyks psykiatria, 3. sektori**





# Kehittämiskohteet / toimintakäytäntöjen yhtenäistäminen

1. Palveluihin ohjautuminen ja alkukartoitusmenetelmät
2. Ohjaus A-klinikalle tms. päihdehuollon erityispalveluihin  
Asiakas- ja palveluohjaus
3. Hoidon- ja palveluntarpeen arvioinnin käytännöt  
Monialainen hoidon- ja palvelutarpeenarviointi
4. Monialaisen konsultaatiotiimin toiminta (pilotointi käynnissä)
5. Päihdekuntoutuksen lähetekriteerien yhtenäistäminen
6. Korvaushoidon toteuttaminen sote-keskustasolla
7. Nuorten / alaikäisten palvelut?
8. Asumispalvelut?
9. ...jne.



# Kehittämiskohteet / päihdetyön kehittäminen

- Pois poisohjaamisesta – mutta miten?
- Päihdeosaamisen lisääminen kautta linjan kaikissa sote-(keskus)palveluissa:
  - Puheeksiotto
  - Seulonta
  - Motivoiva työote
  - Palvelujärjestelmän tuntemus
- Vaikuttavat, näyttöön perustuvat menetelmät päihdetyössä
  - Palko-suositusten käyttöönotto
  - Psykososiaalisten menetelmien koulutus + tukirakenne
  - Monialaisen yhteistyön kehittäminen
  - Asiakasohjauksen kehittäminen
- Päihdetyön tuominen osaksi muita palveluita
  - Jalkautuva, konsultoiva päihdetyöntekijä?
  - Matalan kynnyksen tukipalvelut osaksi peruspalveluita?
    - KAT-vastaanotto, vertaisryhmät, 3. sektorin tuki?
- Proaktiivisuus ja ennakointi (ylisukupolvisuus)

